

Guia docent de l'assignatura "Fonaments Històrics, Científics i Professionals de la Fisioteràpia" 2011/2012

Codi: 102986

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500892 Fisioteràpia	961 Graduat en Fisioteràpia	OB	1	2

Contacte

Nom : Sandra Torrell Vallespin

Email : Sandra.Torrell@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap

Objectius i contextualització

L'assignatura es cursa al segon semestre del primer curs del Grau de Fisioteràpia i forma part del grup de les assignatures de caràcter obligatori.

L'assignatura constitueix part de la base científica necessària del graduat en fisioteràpia i pretén:

Conèixer l'evolució històrica de les terapèutiques físiques, naturals i complementàries i la seva independència professional en el marc de les ciències biosanitàries. Des d'una perspectiva històric-social s'ofereixen a l'alumnat els elements crítics que li permetin l'anàlisi i la comprensió de l'estat actual de la Fisioteràpia.

Mostrar als alumnes les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments d'atenció en fisioteràpia.

Realitzar correctament l'enregistrament de dades, la història clínica, diagnòstic en fisioteràpia així com els principals mètodes i tècniques de tractament.

Aquesta assignatura es complementa amb d'altres assignatures bàsiques i obligatòries com l'Anatomia, la Fisiologia i la Biofísica

Competències i resultats d'aprenentatge

2201:E02 - Demostrar que té coneixement de les ciències, els models, les tècniques i els instruments sobre els quals es fonamenta, articula i desenvolupa la fisioteràpia.

2201:E02.15 - Descriure i analitzar els diferents fets i canvis històrics que al llarg del temps han contribuït a la configuració de la fisioteràpia com a professió i com a disciplina científica.

2201:E02.16 - Descriure la teoria general del funcionament, la discapacitat i la salut i els models d'intervenció en fisioteràpia.

2201:E02.17 - Explicar i aplicar les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments fisioterapèutics.

2201:E02.18 - Explicar el concepte, evolució i els fonaments de la fisioteràpia en els aspectes científics i professionals.

2201:E02.19 - Explicar la teoria general del funcionament, la discapacitat i la salut i la seva classificació internacional, així com els models d'intervenció en fisioteràpia i la seva pràctica assistencial.

2201:E06 - Elaborar i emplenar de manera sistemàtica els registres de fisioteràpia.

2201:E06.01 - Enumerar i descriure els diferents elements que configuren els registres habituals de fisioteràpia, plasmat en la història clínica.

2201:E08 - Determinar el diagnòstic de fisioteràpia segons les normes i amb els instruments de validació reconeguts internacionalment.

2201:E08.01 - Descriure els mètodes i procediments manuals i instrumentals de valoració en fisioteràpia.

2201:E08.02 - Identificar la metodologia necessària per a la determinació del diagnòstic en fisioteràpia.

2201:E12 - Elaborar l'informe d'alta de fisioteràpia una vegada coberts els objectius proposats.

2201:E12.01 - Enumerar i descriure els elements dels quals consta un informe de fisioteràpia de qualitat.

2201:E15 - Treballar en equips professionals i cooperar de manera efectiva amb tot l'equip multidisciplinari.

2201:E15.03 - Descriure les relacions i funcions dels equips multidisciplinaris en l'àmbit de les ciències de la salut.

2201:E15.06 - Explicar les diferents competències dels professionals que formen l'equip multidisciplinari on s'integra el fisioterapeuta.

2201:T07 - Treballar en equip.

2201:T07.00 - Treballar en equip.

2201:T09 - Raonar amb sentit crític.

2201:T09.00 - Raonar amb sentit crític.

Continguts

En aquesta matèria s'estudia el concepte, evolució i fonaments de la fisioteràpia com ciència i com professió. Teoria general del funcionament, la discapacitat i la salut. Bases teòriques i desenvolupament dels mètodes i procediments d'atenció en fisioteràpia. La història clínica i els registres de fisioteràpia. El diagnòstic de fisioteràpia. El fisioterapeuta i la resta d'integrants de l'equip multidisciplinari.

A. FONAMENTS HISTÒRICS:

1. La història de les ciències de la salut en els seus elements comuns a totes les professions sanitàries

1.1 Els primers vestigis de la malaltia. Paleopatologia.

1.2 La societat davant la malaltia. Els sistemes mèdics.

1.3 La malaltia en les cultures arcaïques.

1.4 Difusió i vigència de la medicina clàssica grega.

1.5 La transició del galenisme a les teories modernes sobre la malaltia.

1.6 La patologia i la clínica del període contemporani.

2. Àrees constituents de la Fisioteràpia: arrels històriques i el seu significat

2.1 Història de l'activitat física. Des de les civilitzacions arcaïques fins a la societat contemporània.

2.2 L'exercici terapèutic. Primeres idees sobre els procediments físics i la invalidesa. Introducció a la gimnàstica vuitcentista i a la gimnàstica mèdica. L'escola sueca: Ling i deixebles. L'escola francesa. L'educació física militar i l'obra de Jahn.

2.3 El massatge i les teràpies manuals. Desenvolupament del massatge d'orientació científica a Europa i a Espanya. Altres teràpies manuals: osteopatia, quiropràctica i tècniques terapèutiques orientals.

2.4 Electroteràpia.

2.5 Hidroteràpia i crenoteràpia. Des de les civilitzacions pretècniques fins al món actual. Els balnearis.

2.6 Clima, llum i calor.

2.7 Gimnasos, instituts de cinesiteràpia i tecnologia gimnàstica.

2.8 Formulació del concepte de rehabilitació i inici de l'activitat especialitzada. L'enfocament social de la invalidesa.

2.9 La institucionalització de la rehabilitació i la consolidació de la fisioteràpia com a professió.

3. Seminaris:

3.1 Fisioteràpia, història i societat (I).

3.2 Fisioteràpia, història i societat (II).

B. FONAMENTS CIENTÍFICS I PROFESSIONALS DE LA FISIOTERÀPIA:

1. INTRODUCCIÓ I DEFINICIONS:

1.1 Definició de fisioteràpia

1.2 Definició de rehabilitació

1.3 Equip multidisciplinar. Equip interdisciplinar

1.4 Marc competencial de la fisioteràpia

2. ACTUACIÓ TERAPÈUTICA:

2.1 Funció terapèutica

2.1 Agents físics

3. ÀMBITS D'ACTUACIÓ DE LA FISIOTERÀPIA

3.1 Traumatologia i ortopedia

3.2 Neurologia

3.3 Reumatologia

3.4 Geriatria

3.5 Cardiologia

3.6 Pediatria

3.7 Pneumologia

3.8 Uro-ginecologia

3.9 Esport

3.10 Estètica

3.11 Salut mental

3.12 Educació especial

3. 13 Altres:

- sistema digestiu

- veterinària

- arts escèniques

4. PROCÉS D'ATENCIÓ EN FISIOTERÀPIA

4.1 Característiques generals: etapes del procés d'atenció

4.2 Metodologia d'actuació

- evidència clínica

- evidència científica

- criteris de qualitat aplicats a la fisioteràpia

5. HISTÒRIA CLÍNICA EN FISIOTERÀPIA

5.1 Historial del pacient

5.2 L'entrevista clínica

- característiques generals

- tipus de dades a registrar

- tècniques interrogatòries. Llenguatge verbal- llenguatge no verbal.

- l'anamnesi en fisioteràpia

5.3 Exploració

- Procés d'inspecció-palpació

- Medicions

- valoració articular analítica

- valoració muscular qualitativa
- valoració muscular quantitativa
- Escales de valoració més utilitzades
- Proves complementàries

5.4 Diagnòstic en fisioteràpia

- concepte de diagnòstic en fisioteràpia
- objectius del diagnòstic
- competències i límits

5.5 Tractament de fisioteràpia

- establiment d'objectius terapèutics
- determinació d'indicadors de milloria
- tipus de tractament

5.6 Curs evolutiu

5.7 Informe d'alta

Metodologia

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	Competències
Dirigides (35%= 52,5 hores)	Classes teòriques	36	E2, E6, E8, E12, E15
	Classes pràctiques amb suport TIC	16,5	E2, E6, E8, E12, E15, T7, T9
Supervisades (10%=15 hores)	Resolució de problemes i presentació de treballs	15	E2, E6, E8, E12, E15, T7, T9
Autònomes (50%=75 hores)	Lectura comprensiva	50	T1, T2, T3, T9, T13
	Preparació dels temes	10	T1, T2, T3, T9, T13
	Resolució de problemes, realització de treballs	15	T1, T2, T3, T5, T7, T9, T13

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats dirigides	52.5	2.1	2201:E02.15 , 2201:E02.16 , 2201:E02.17 , 2201:E02.19 , 2201:E08.01 , 2201:E12.01 , 2201:E15.06 , 2201:T09.00 , 2201:T07.00 , 2201:E15.03 , 2201:E08.02 , 2201:E06.01 , 2201:E02.18
Tipus: Supervisades			
Activitats supervisades	15	0.6	2201:E02.15 , 2201:E02.19 , 2201:E08.01 , 2201:T09.00 , 2201:T07.00 , 2201:E15.06 , 2201:E15.03 , 2201:E12.01 , 2201:E08.02 , 2201:E06.01 , 2201:E02.18 , 2201:E02.16 , 2201:E02.17
Tipus: Autònomes			
Activitats autònomes	75	3.0	2201:E02.15 , 2201:E08.01 , 2201:E12.01 , 2201:T09.00 , 2201:T07.00 , 2201:E15.06 , 2201:E15.03 , 2201:E08.02 , 2201:E06.01 , 2201:E02.16 , 2201:E02.17 , 2201:E02.19 , 2201:E02.18

Avaluació

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ (5%=7.5 hores)	HORES	Competències que s'avaluen
Prova objectiva de resposta múltiple dels coneixements adquirits 60% de la nota total	3	E2, E6, E8, E12, E15.
Avaluació de la participació en els seminaris, preparació i exposició dels treballs presentats 40% de la nota total	4,5	E2, E6, E8, E12, E15, T1, T2, T3, T5, T7, T9, T13

L'avaluació de la **part teòrica** de l'assignatura equival a 6 punts (sobre 10) de la nota global de l'assignatura i s'efectuarà per mitjà d'un examen de 36 preguntes d'elecció múltiple (amb 4 possibles respostes i amb 0,33 de penalització per cada resposta errònia) que inclourà matèria corresponent als 2 blocs temàtics. **Serà necessari una nota mínima de 4 a l'examen per tal de promitjar amb els seminaris.**

L'avaluació dels **seminaris** equival a 4 punts (sobre 10) de la nota global de l'assignatura. S'efectuarà per mitjà de la participació al seminari i la realització i presentació de treballs. L'assistència als seminaris és obligatòria.

La **puntuació final** serà el sumatori dels punts obtinguts: avaluació dels coneixements teòrics (60%) i de la participació en els seminaris, realització i presentació de treballs (40%). **Serà necessari un mínim d'un 4 a cadascun dels blocs temàtics per tal de promitjar l'examen amb els seminaris.**

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en els seminaris, preparació, entrega i exposició dels treballs presentats	40%	4.5	0.18	2201:E02.15 , 2201:E02.16 , 2201:E02.17 , 2201:E06.01 , 2201:E02.19 , 2201:E02.18 , 2201:E08.01 , 2201:E12.01 , 2201:E15.06 , 2201:T09.00 , 2201:T07.00 , 2201:E15.03 , 2201:E08.02
Prova objectiva de resposta múltiple dels coneixements adquirits	60%	3	0.12	2201:E02.15 , 2201:E02.16 , 2201:E02.17 , 2201:E02.19 , 2201:E08.01 , 2201:E12.01 , 2201:E15.06 , 2201:E15.03 , 2201:E08.02 , 2201:E06.01 , 2201:E02.18

Bibliografia

FONAMENTS HISTÒRICS:

Bibliografia específica

Almeida Aguiar, AS. Historia social, educación y deporte. Lecturas sobre el origen del deporte contemporáneo. Las Palmas de Gran Canaria: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria; 2004.

Bañeres, E. Los Mur, masajistas del Barça. Madrid: La esfera de los libros; 2008.

Barona, JL. Introducció a la medicina. València: Universitat de València; 1992.

Bynum WF.; Porter R. Companion encyclopedia of the history of medicine. London: Routledge; 1993.

Climet Barberá, JM. Historia de la rehabilitación médica: de la física terapéutica a la reeducación de inválidos. Barcelona: Edika Med; 2001.

Grupo de Estudio "Urbanismo Musulmán" (M. de Epalza ... [et al.]). Baños árabes en el País Valenciano. Valencia: Generalitat Valenciana [Conselleria de Cultura, Educació i Ciència]; 1989.

Jiménez Martínez, J. Aparatos gimnásticos y de rehabilitación del siglo XIX. Orígenes comunes y su evolución. Madrid: Gymnos; 2000.

López Piñero, JM. La medicina en la historia. Madrid: La Esfera de los Libros; 2002.

López Piñero, JM.; Terrada Ferrandis, ML. Introducción a la medicina. Barcelona: Crítica; 2000

Mestre, JA.; Báguena, MJ. Medicina y deporte, una relación histórica (1850-1936). Valencia: Ajuntament de València [Delegación de Cultura. Servicio de Publicaciones]; 2009.

Pasquinucci, M. Terme romane e vita quotidiana. Modena: Franco Cosimo Panini; 1993.

Peña, C.; Girón, F. La prevención de la enfermedad en la España bajo medieval. Granada: Universidad de Granada; 2006.

Porter, Roy ed. The medical history of waters and spas. London: Wellcome Institute for the History of Medicine; 1990

Rodríguez López, J. Historia del deporte. Barcelona: INDE; 2000.

Rodríguez Rodríguez, LP. Compendio histórico de la actividad física y el deporte. Barcelona: Masson; 2003.

Salvador, JL. El deporte en occidente: historia, cultura y política. Madrid: Cátedra; 2004.

Recursos d'Internet

Bibliografía histórica de la Ciencia y la Técnica en España

<http://www.ihmc.uv-csic.es/buscador.php>

Images from the History of Medicine

<http://ihm.nlm.nih.gov/luna/servlet/view/all>

The Turn Of The Century. Electrotherapy Museum

<http://www.electrotherapymuseum.com/SiteMap.htm>

Chartered Society of Physiotherapy. History

<http://www.csp.org.uk/director/aboutcsp/history.cfm>

Diccionari Enciclopèdic de Medicina

<http://www.grec.net/home/cel/mdicc.htm>

Diccionario médico-biológico, histórico y etimológico.

<http://www.dicciomed.es>

FONAMENTS CIENTÍFICS I PROFESSIONALS:

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES:

Genot C et al. Kinesioterapia. Vol. I, II, III, i IV. Buenos Aires: Panamericana; 1988.

Viel, E. Diagnóstico fisioterápico. Concepción, realización y aplicación en la práctica libre y hospitalaria. Barcelona: Elsevier Masson; 1999

Gallego T. Bases teóricas y fundamentos de la fisioterapia. Madrid: Editorial Médica Panamericana. Colección Panamericana de fisioterapia; 2007

Cameron MH. Agentes físicos en rehabilitación. De la investigación a la práctica. Barcelona: Elsevier Saunders; 2009

Plaja J. Analgesia por medios físicos. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2003

Aramburu de Vega C et al. Electroterapia, termoterapia e hidroterapia. Madrid: Síntesis; 1998

Rodríguez Martín JM. Electroterapia en fisioterapia. Madrid: Médica Panamericana; 2000

Palmer ML et al. Fundamentos de las técnicas de evaluación músculoesqueléticas. Barcelona: Paidotribo; 2003

Kendall. Músculos: pruebas y funciones. Barcelona: Jims; 1984

Daniel & Worthingham. Técnicas de Balance muscular. Madrid: Elsevier Saunders; 2003

Alcántara S et al. Fundamentos de fisioterapia. Madrid: Síntesis; 1995

Meadows JT. Diagnóstico diferencial en fisioterapia. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2000

- Norkin CC et al. Goniometría, evaluación de la movilidad articular. Madrid: Marbán; 2006
- Hoppenfeld S. Exploración física de la columna vertebral y las extremidades. Mèxic: Manual Moderno; 1979
- Daza J. Evaluación clínico-funcional del movimiento corporal humano. Bogotá: Panamericana; 2007
- Miangolarra JC. Rehabilitación clínica integral: funcionamiento y discapacidad. Barcelona: Masson; 2003
- French S et al. Fisioterapia: un enfoque psicosocial. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2006
- Bauer D. Rehabilitación: un enfoque integral. Principios prácticos. Barcelona: Masson-Salvat Medicina; 1992.
- Clarkson HM. Proceso evaluativo musculoesquelético. Barcelona: Paidotribo; 2003
- Frisch H. Método de exploración del aparato locomotor y de la postura. Diagnóstico a través de la terapia manual. Barcelona. Paidotribo; 2005
- Sharman SA. Diagnóstico y tratamiento de las alteraciones del movimiento. Barcelona: Paidotribo; 2005
- Barnes MP et al. Manual Oxford de medicina de la rehabilitación. Madrid: Grupo Aula Médica; 2006
- Kaltenborn FM. Fisioterapia manual. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2004
- Rothstein JM et al. Manual del especialista en rehabilitación. Barcelona: Paidotribo; 2005
- Haarer-Becker R. Manual de técnicas de fisioterapia. Barcelona: Paidotribo; 2001
- Hüter-Becker A. Fisioterapia descripción de las técnicas y tratamiento. Barcelona: Paidotribo; 2003
- Martinez JL et al. Poleas y suspensiones en la actividad física y la fisioterapia. Barcelona: Aran; 2008
- Chaitow L. Aplicación clínica de las técnicas neuromusculares. Barcelona: Paidotribo; 2007
- OMS. Clasificación internacional del funcionamiento, la discapacidad y de la salud (CIF). Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Instituto de Migraciones y Servicios Sociales; 2001
- WHO. International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH). A manual relating to consequences or diseases. Ginebra: WHO
- Gonzalez M. Usos de la clasificación internacional de deficiencias, discapacidades y minusvalías (CIIDM). Instituto nacional de Servicios Sociales. Perspectivas de rehabilitación internacional. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales. Instituto Nacional de Servicios Sociales
- Wilson P. Técnicas de entrevista clínica. Barcelona: Martínez Roca; 1995
- Borrell F. Manual de entrevista clínica. Barcelona: Doyma; 1992
- Asociación Española de Fisioterapeutas. Reglamento Nacional. Concepto de fisioterapia y de fisioterapeuta. Funciones y código deontológico. Madrid; 1992

PÀGINES WEB:

Asociación Española de Fisioterapeutas

<http://www.aefi.net/>

Col.legi de Fisioterapeutes de Catalunya

<http://www.fisioterapeutes.com/>

Organització Mundial de la Salut (OMS)

<http://www.who.int/es/>

World Confederation for Physical Therapy (WCPT)

<http://www.wcpt.org/>